

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN HET RUNDAL IN DE OMGEVING VAN EERSEL, 1979.

1. Inleiding.

Tussen Eersel en Steensel (de Stevert) ligt een landschappelijk waardevol stukje Rundal. Langs de (gekanaliseerde) Run liggen hier nog een paar fraaie broekbosjes, die samen met de ertussen gelegen landbouwgronden een tamelijk aaneengesloten complex vormen. Dat laatste is met name voor de vogelwereld van belang. Het biedt hierdoor volop keuze- en uitwijkmogelijkheden. hetgeen bij geïsoleerde broekbosjes niet het geval is. Ook in dit stuk beekdal is echter de invloed van intensieve landbouw (kunstmest!), ontwatering en ontgrondingen (in de directe omgeving) duidelijk merkbaar. Daarom heb ik in 1979 vogelgegevens verzameld voor het Streekorgaan Kempenland die deze wil gebruiken bij het opstellen van en beheersplan voor dit gebied.

2. Beschrijving van het gebied.

Het geïnteriseerde gebied (zie kaart 1) is ca. 140 ha. groot en behoort tot de gemeentes Eersel en Riethoven, waarbij het rivierviertje de Run de gemeentegrens vormt. 75 à 80% Van het gebied is bestemd voor de landbouw: voorn. flink bemeste weilanden. Hier en daar ligt een maisveld en er is een akker met gerst en rogge. De broekbosjes nemen zo'n 10% (=14 ha.) in beslag. De meeste zijn, ondanks de ontwatering, nog redelijk vochtig en enkele ervan zelfs nog moerassig (met name het meest noordelijk gelegen bosje). Ongeveer 6% bestaat uit aangeplante bosjes (tot 5 meter hoog) met vooral berk en populier. Hier en daar is veel ondergroei van riet. In het noordelijk deel vormt deze aanplant samen met het broekbos een aaneengesloten, hogere begroeiing. De oude gehuchten de Stevert en Schadewijk zijn nauwelijks weg te denken uit het beekdal. Ze liggen echter slechts voor een klein deel in het geïnteriseerde gebied.

3. De inventarisatie.

Figuur 1. Verdeling van 25 uur inventarisatietijd. = 10,7 min/ha.

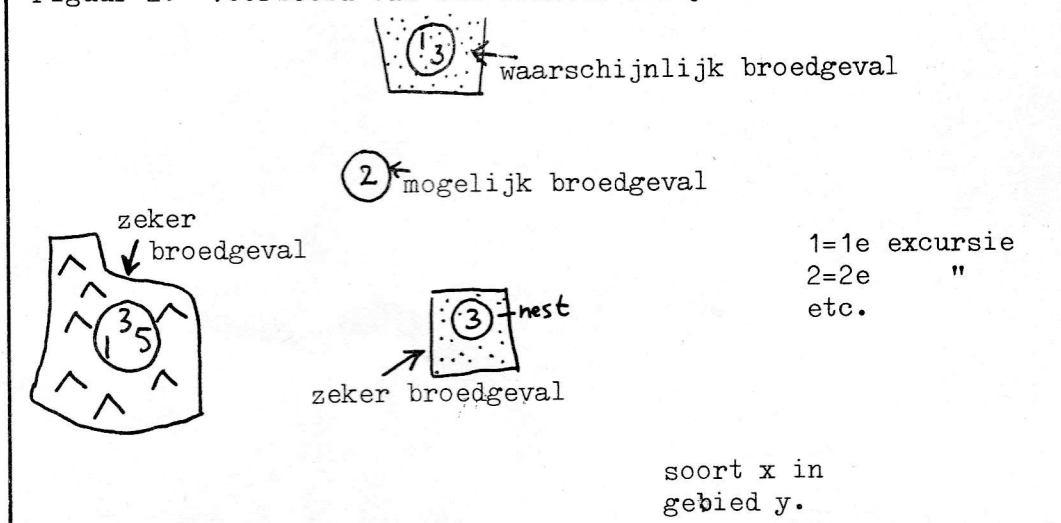
<u>Dagen</u>	<u>Uren</u>
24 maart	06.00 - 09.30 uur (wintertijd)
14 april	19.30 - 21.30 (zomertijd)
19 "	05.30 - 08.45 "
06 mei	12.00 - 15.00 "
08 "	19.30 - 21.30 "
29 "	19.00 - 21.30 "
30 "	19.30 - 21.30 "
04 juni	08.00 - 12.00 "
15 juni	21.45 - 23.00 "
03 juli	21.00 - 22.30 "

Wat er duidelijk ontbreekt is een vroeg ochtendbezoek in mei of begin juni. M.i. echter wordt dat voor een aantal vogelsoorten enigszins gecompenseerd door het redelijk aantal avondexcursies. Een aantal talrijke soorten in de bebouwing zijn slechts globaal geïnteriseerd: HUISMUS, RINGMUS, TURKSE TORTEL, BOERENZWALUW, SPREEUW en WITTE KWIKSTAART. Alle waarnemingen van zang of balts werden steeds ter plekke ingetekend op plattegrondjes (schaal 1:10.000).

3. De inventarisatie, vervolg.

Van iedere vogelsoort afzonderlijk werden daarna de vaste territoria vastgesteld d.m.v. de "cluster-analyse" (figuur 2.). Hierbij wordt elke waarneming van die soort (op een apart kaartje) aangetekend met het nummer van de excursiedag.

Figuur 2. Voorbeeld van een cluster-analyse.

Worden op één plaats meerdere nummers gevonden dan wordt dit als een territorium (broedgeval) gerekend. Hierbij gelden de volgende regels:

- mogelijk broedgeval: 1 x zang/balts vastgesteld.
- waarschijnlijk " : 2 x " " "
- zeker " : minimaal 3 x zang/balts vastgesteld.

In sommige gevallen echter kan ook met minder waarnemingen een hogere broedzekerheid gegeven worden (bijv. nestvondst, alarmeergedrag, met voer slepen e.d.).

Het is duidelijk dat zo'n methode erg subjectief is en dat fouten daarom onvermijdelijk zijn.

4. Overzicht van de aantallen broedvogels.

	mogelijk	waarschijnlijk	zeker	totaal geschat
WILDE EEND	1		1	1-2
TORENVALK			1	1
FAZANT	7	2	4	10-15 ondertelling mogelijk
PATRIJS	1		4	4
WATERHOEN			4	4
KIEVIT	1	2	9	9-11
KOEKOEK				2 territoria
HOLENDUIF	1	3		3
HOUDUIF		11	10	ca. 20
TORTELUIF	1	3	9	9-12
TURKSE TORTEL				ca. 4, bebouwing
GROENE SPECHT			1	1
VELDLEEUWERIK	2	4	4	8

4. Overzicht van de aantallen broedvogels, vervolg.

	mogelijk	waarschijnlijk	zeker	totaal geschat
BOERENZWALUW				ca. 8, bebouwing
BOOMPIEPER		1	2	2-3
GRASPIEPER	2	1	1	2
GELE KWIKSTAART			1	1
WITTE KWIKST.				ca. 7, bebouwing
SPREEUW				10-tallen
VLAAMSE GAAI	1	2	1	3-4, ondertelling mogelijk
EKSTER	3		7	7-10
ZWARTE KRAAI	2	1	2	3-5
WINTERKONING	3	6	18	20-25
HEGGEMUS	4	3	7	ca. 10, ondertelling mogelijk
SPRINKHAANRIETZ.			1	1
BOSRIETZANGER		7	8	12-15
KLEINE KAREKIET	1			1?(zang 4 juni, doortrek?)
SPOTVOGEL	1	3	2	5-6
TUINFLUITER	4	7	16	20-25
ZWARTKOP	3	5	9	12-14
GRASMUS	1	4	16	16-20
BRAAMSLUIPER			1	1
FITIS	14	5	36	36-41, waarsch. veel doortrek
TJIFTJAF	4	4	27	ca. 30
GRAUWE VLEGENV.			1	1
ROODBORSTTAPUIT			2	2
GEKR. ROODSTAART	1		1	1
ZWARTE ROODSTAART			1	1, bebouwing
ROODBORST	1	8	12	15-20
NACHTEGAAL			2	2
MEREL	6	13	33	40-45
ZANGLIJSTER	4	1	3	3-6, ondertelling mogelijk
GROTE LIJSTER	1	1	3	4
MATKOP	3	2	8	8-13
PIMPELMEES	7	1	2	ca. 10
KOOLMEES	10	1	2	ca. 10
STAARTMEES	2	1	1	2-4
HUISMUS				10-tallen, bebouwing
RINGMUS				5-10 beb. + 5-10 bosgeb.
VINK	1	3	8	8-11
GROENLING		2	1	3
KNEU	1	2	1	2-3, moeilijke soort!
RIETGORS	2	2	2	4
GEELGORS	1		5	5

TOTAAL: 53-54 broedvogelsoorten, inclusief KOEKOEK.

5. Diskussie.

Op kaart 2 t/m 7 is van een aantal kenmerkende soorten de verspreiding weergegeven.

In het weilandgebied valt op dat de KIEVIT vooral het oostelijke beekdal bewoont. Dit zijn over het algemeen de drassiger weilanden, maar of dat hiervoor de verklaring is weet ik niet zeker.

Ten zuiden van de weg Eersel-Walik is er wat struikgewas onder de prikkeldraadafrasteringen: 2 paar ROODBORSTTAPUITEN maken hiervan gebruik.

Uit kaart 4 blijkt het belang van de jonge aanplant voor de GRASMUS, zoals bekend een typische, hier en daar wat schaarser wordende Kempische vogel. In totaal broedden 15 paar in dit biotoop.

De BOSRIETZANGER (kaart 5) voelt zich zowel thuis in broekbos als in de jonge aanplant (mits deze verruigd is!!, toevoeging FNe).

Bijzonder is de waarneming van de KLEINE KAREKIET en het broedgeval van de SPRINKHAANRIETZANGER in de bosjes met rietondergroei.

Echter, uit het overzicht blijkt dat met name de broekbosjes en de aanplant hun waarde (vogelwaarde) vooral danken aan de hoge dichtheden van algemenere vogels: HOUTDUIF, FITIS, TJIFTJAF, MEREL, ROODBORST, HEGGEMUS, WINTERKONING, SPOTVOGEL, TUINFLUITER, ZWARTKOP, ZANGLIJSTER, VINK & MEZENSOORTEN.

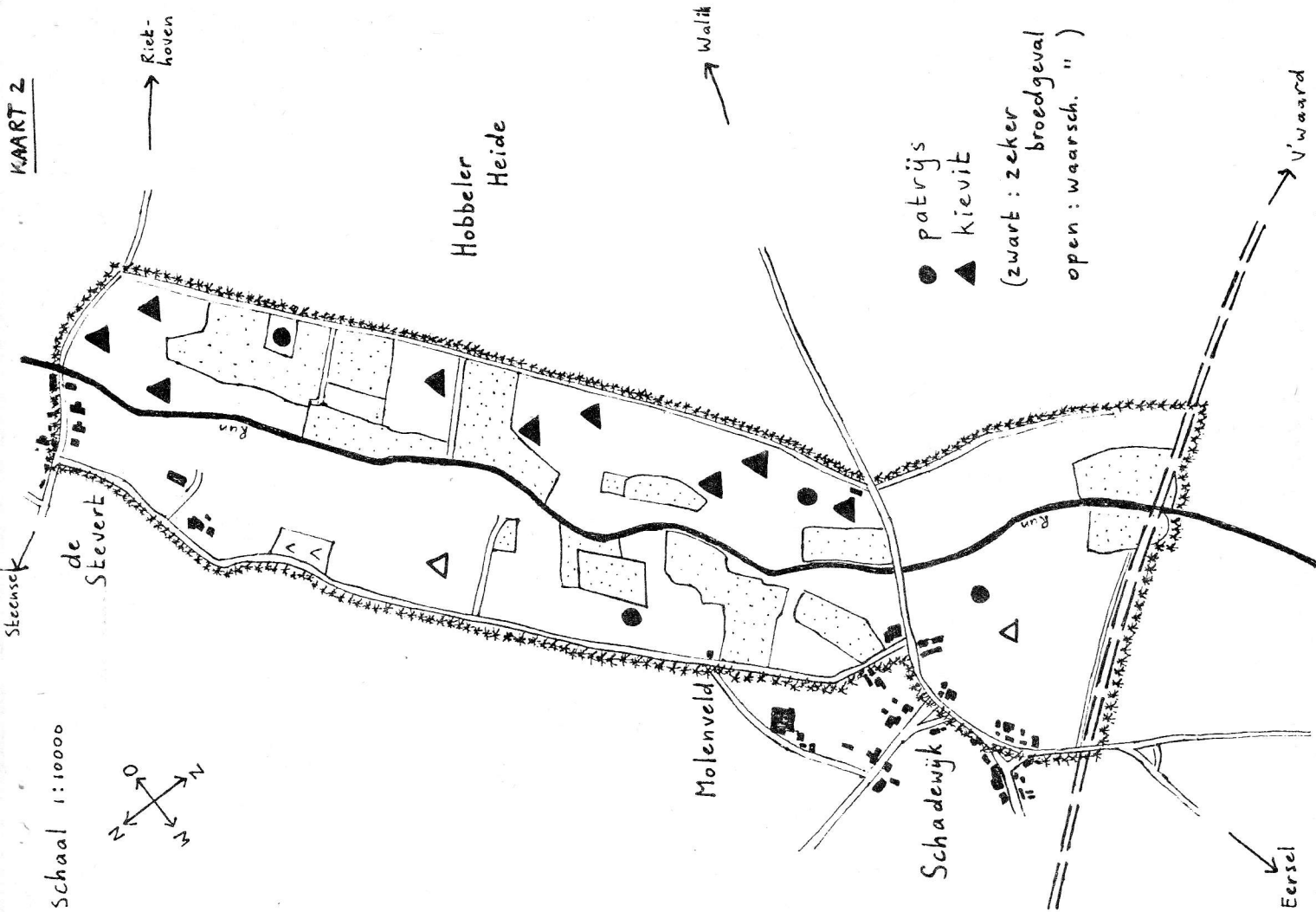
Verder blijkt het gebied van belang als jachtgebied voor roofvogels die buiten het inventarisatiegebied broeden! Een 3-tal vrij schaarse soorten: HAVIK, SPERWER en BOOMVALK werden gedurende het broedseizoen in het gebied aangetroffen.

Al met al is m.i. ook uit deze inventarisatie gebleken dat dit gebied beslist de moeite waard is om landschapsvriendelijk (en dus vogelvriendelijk) beheerd te worden.

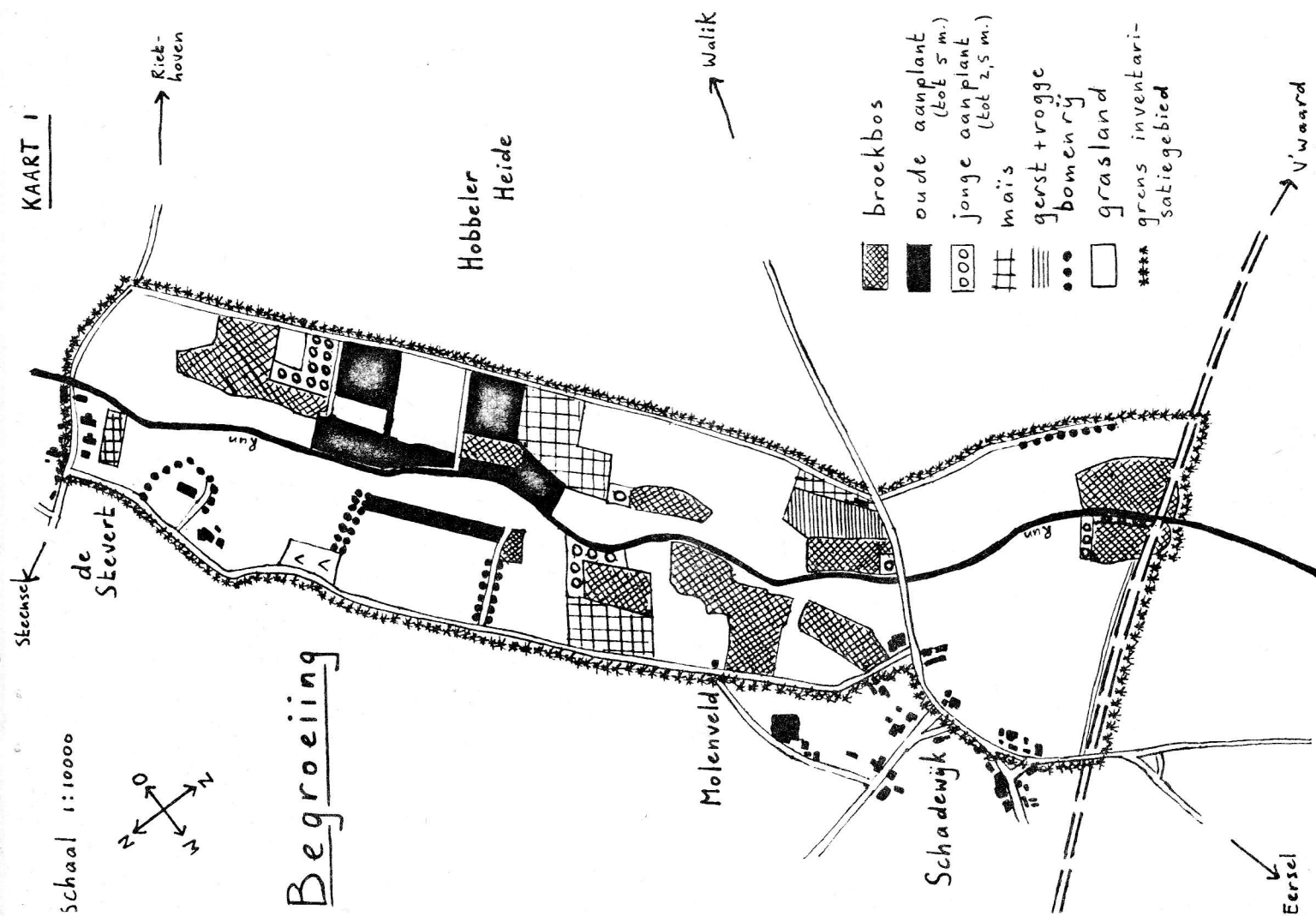
Hans Cornelissen.

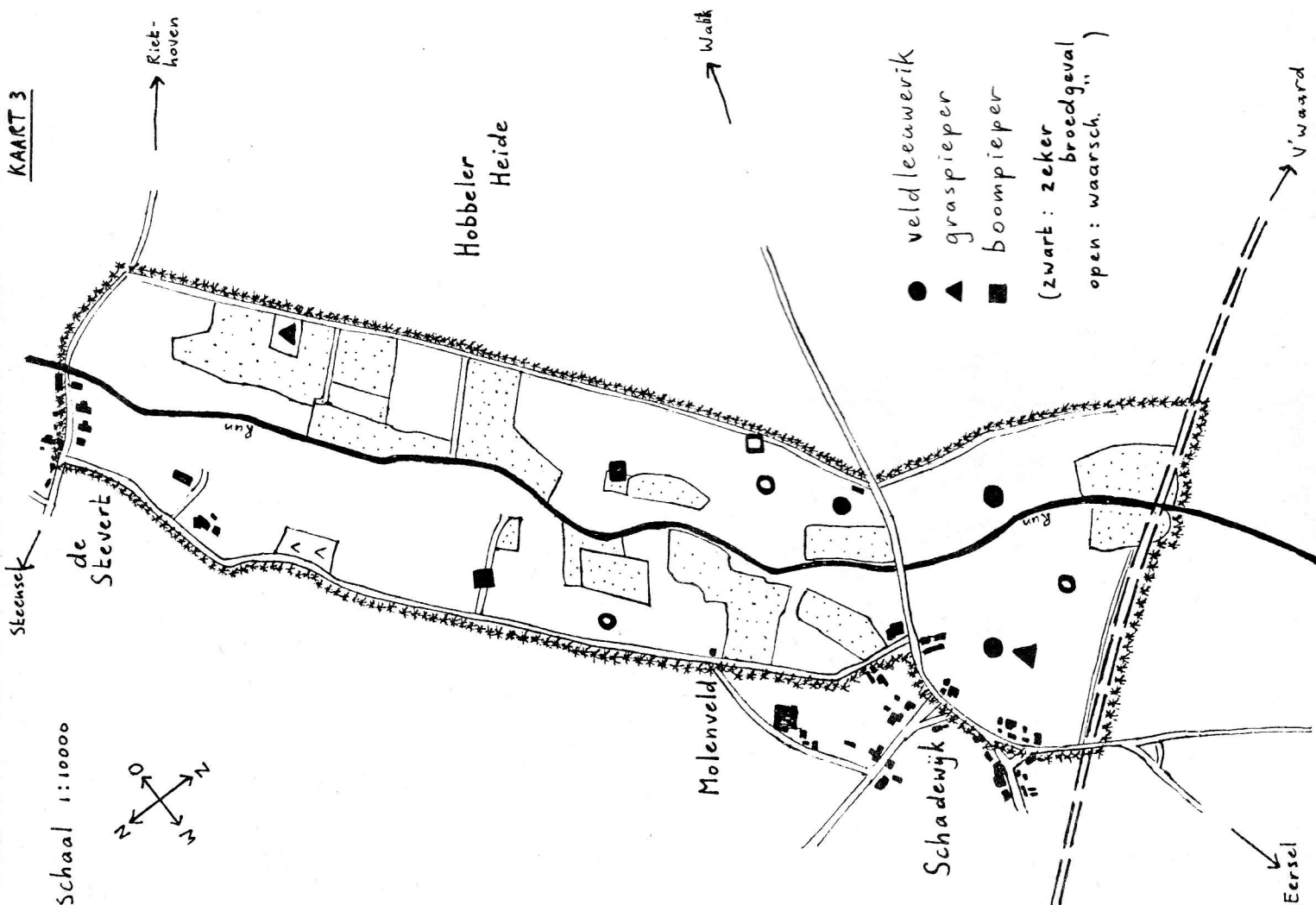
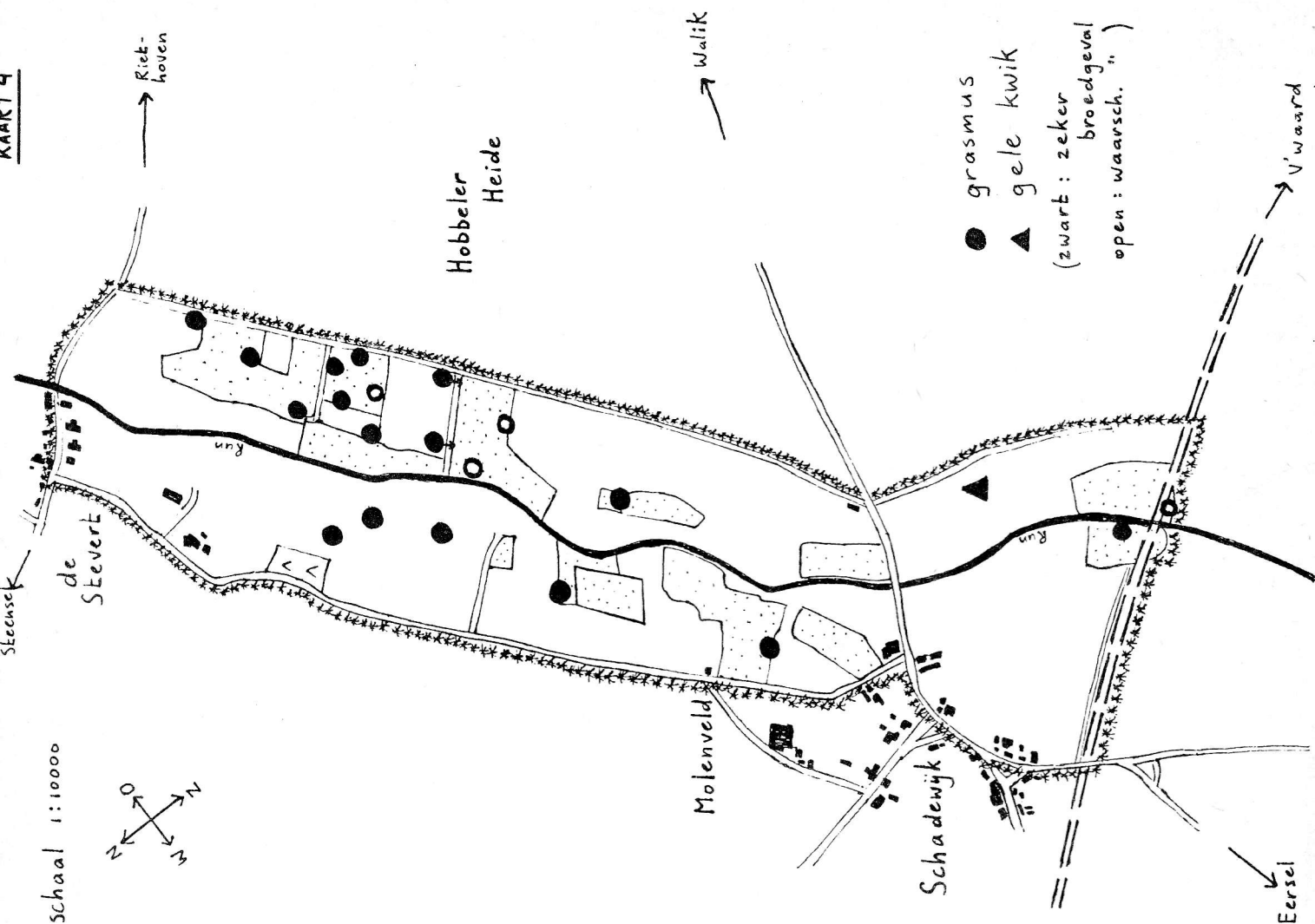
P.S. De verspreidingskaartjes van de overige soorten liggen voor geïnteresseerden bij mij ter inzage.

KAART 2

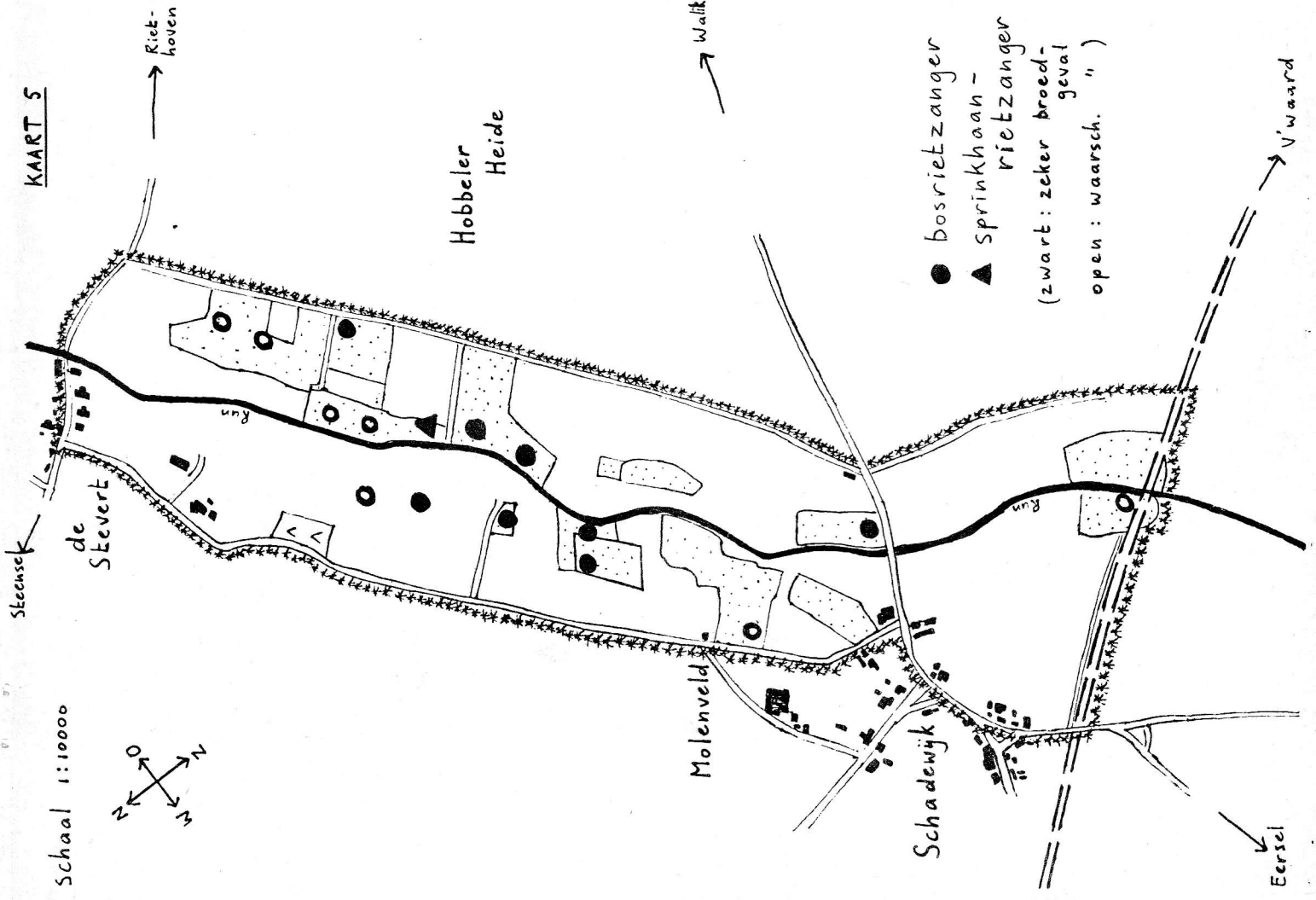

KAART 1

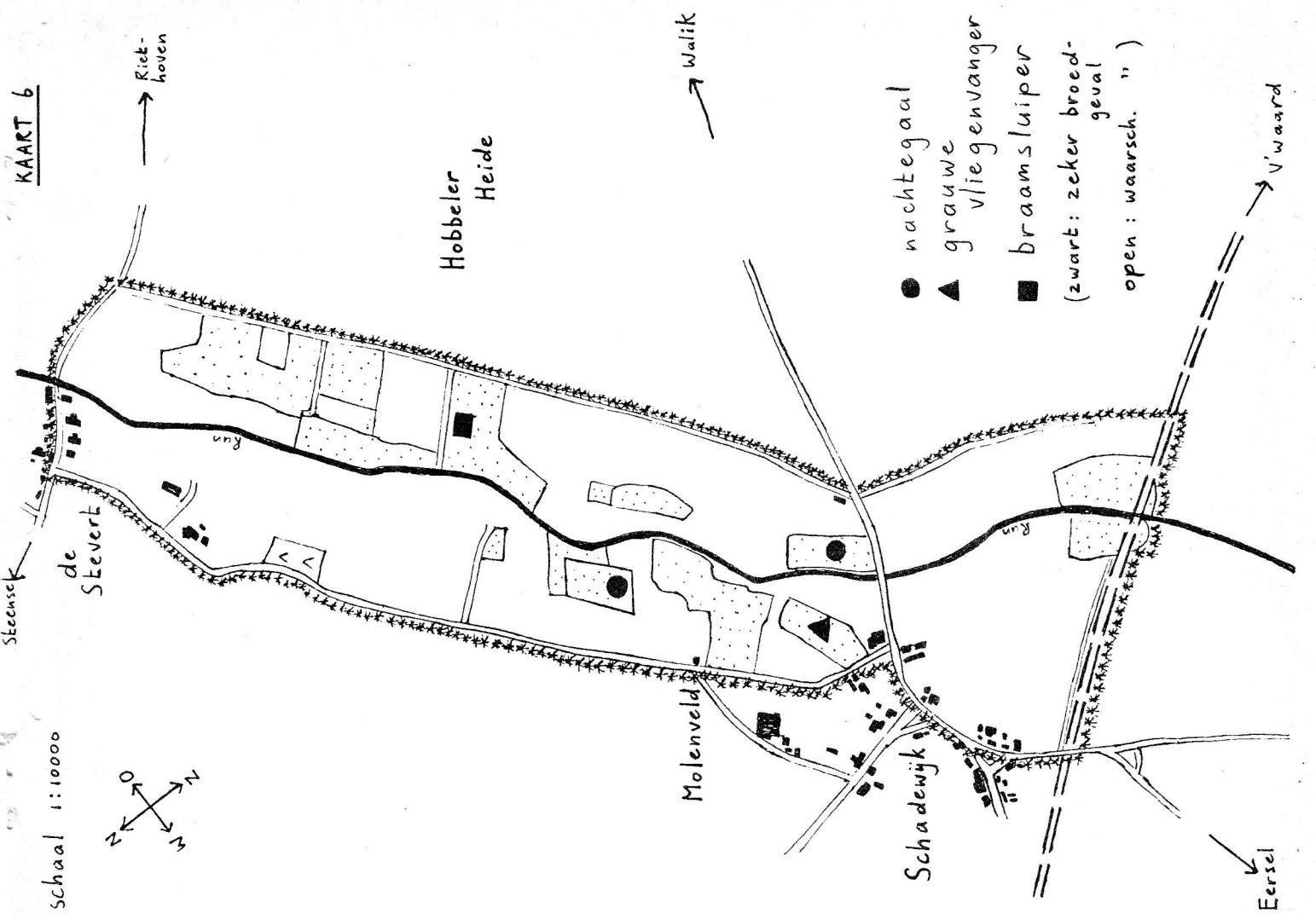

KAART 5

KAART 6

KAART 7

